

DEBRECZENI ÚJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken:
 Egy héra 10 korona. Negyedévre 30 korona.
 Félévre . 60 korona. Egész évre 120 korona.
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:
THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Kossuth-utca 3. sz., első emelet.
 (Debreceni Első Takarékpénztár-épület.)
 Egy száma ára 60 fillér.

Annyi szomorú

hónap után — hála a magyarok Istenének, — újra magyar világ van a Kunságon, a Hajdúföldön, az aranykalászos szép nagy rónaságon. Ugyan ki hitte volna, hogy valaha oláh uralom terpeszkedik a civisek városára, a csikósok délibábos pusztájára?

Ezt is a vörös örületnek köszönhetjük, mint annyi sok nyomoruságot, éhséget, munkanélküliséget s gazdaságának kifosztását. Hej, milyen más világ volna már Magyarországon, ha nem jöttek volna a nyakunkra Károlyi Mihály és veszett stréber, nyálasszáju pereputtya: a kommunista népcsalók! Diaz tábornokkal fegyverszünetet kötöttünk, amely biztosította Magyarországot a hátról. Ma is a Kárpátok és az Adria lennének országunk határai. Áttérhettünk volna a békés termelésre, a munkaalkalmak egymást érnék. De megmaradt volna hetvenezer milliónk is, bőségben lenne már kenyérünk, nem kellene rekvirálni, maximálni, annyi ezer derék magyar ember nem szenvedett volna vértanuhalált, nem volnánk lerongyolva és nem szaggattak volna ötfelé bennünket.

Mindezt a Károlyi uralomnak és a kommunista, bolsevista örületnek köszönhetjük. Irgalmatlanul nehéz és gyötrelmes lecke volt. Drága tan-díjat fizettünk érte, de legalább tanultunk belőle. Miért engedték, hogy magyar és keresztény testvéreinket innen is, onnan is leszorítsa a hazug jelszavakkal dolgozó galicjai politika? Strébernek undok bandája nyakára ült a magyarnak, az országot kezére játszotta a bolsevista örületnek és a nemzeti lélekzetet elfojtó megszállásnak.

De hála Istennek ennek is vége. A nehéz lecke új erőt és acélos életkedvet öntött a magyarba. Lelkesedése megteremtette a magyar nemzeti hadsereget. És most kezdjük az újraépítés munkáját. Ez az ország ezer éven át keresztény és magyar volt. Hát az is marad!

A magyar békeszerződés ügyében még nincs döntés.

Gent, márc. 16. Hivatalos jelentés arról, hogy a legfőbb tanács a magyar békeszerződés tervezetét a ábrás céljából a Neuillyben a magyar békedelegációnak átadta volna, eddig még nem érkezett. Diplomáciai körökben köteleknek azoknak a lapjelentéseknek a valószínűségében, amelyek szerint változatlanul kívánna a magyar békeszerződés tervezetnek tíz napon belüli aláírását. (Nemzeti Sajtóiroda.)

Gyorsvonatot kap Debrecen.

Budapestről jelentik: Debrecen és Budapest, valamint Budapest és Bécs között rövidesen gyorsvonat járat indul meg.

Az új kormány bemutatkozása.

Budapest, márc. 16. A Nemzeti Sajtóiroda jelenti: A nemzetgyűlés ülése holnap d. e. 10 órakor

kezdődik. Napirendjén a további teendőket beszéltek meg. Az ülés elején felszólal Simonyi-Semadam Sándor miniszterelnök és kifejti az első alkotmányos kormányának a programját: A miniszterelnök nagy beszédre készül, amelynek keretében kiterjeszkedik az összes aktuális kérdésekre, a bel- és külpolitikai helyzetre, a pénz- és a gazdasági ügyekre, a tisztviselők helyzetére.

Az államtitkári állásokat csak a jövő héten töltik be. Megvárják, míg a pártok hangulata teljesen kialakul. A nemzetgyűlés elnöki állására Ernst Sándor dr. van kiszemelve.

Huszár Károly Amerikába utazik

Budapest, márc. 16. A Nemzeti Sajtóiroda jelenti: Hr szerint Huszár Károly volt miniszterelnök legközelebb hosszabb amerikai utra megy, amelyen felolvasásokat fog tartani a magyarság igazáról és szenvedéseiről a bolsevizmus alati. Huszár kedden reggel bucsúzott el a miniszterelnökség tisztikarától.

SZABAD a levél- és táviratforgalom. A jelenlegi postadijszabás.

A debreceni postafőigazgatósági kirendeltség a következő távirat, körözvényt adta ki Hajdú és Szabolcs vármegyék összes, Szatmári Bihar és Bereg vármegyék felszabadult területén működő összes postahivatalainak és postaügynökségeinek:

Március 16-tól kezdve, úgy a hivatalos, mint a magán távirat- és levélpostaforgalom felvétetik. A díjszabásra vonatkozólag értesítem, hogy a levél bérmentesítési díja a belföldön úgy a helyi, mint a távosiági forgalomban, továbbá Ausztriába, Németországba, Bulgáriába, Lengyelországba, a szerb-horvát-szlóven királyságba, beleértve az általa Magyarországon megszállott területeket is,

20 grammig 60 fillér.

Egyszerű levelezőlap bérmentesítési díja 40 fillér, válaszosé 80 fillér.

Nyomatvány a belföldön, valamint a belfölddel egyenlő elbírálás alá eső fent említett országokba, Bulgária kivételével 50 grammonként 15 fillér. Egyéb, külföldre 50 grammonként 20 fillér.

Áruminta úgy a bel-, mint a külföldi forgalomban 50 grammonként 20 fillér; de legalább 40 fillér, súlyhatár 500 gramm.

Üzletpapír 50 grammonként 20 fillér, de legalább 1 korona.

Bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített küldeményeknél a díj vagy hiányzó díj kétszerese szűndő.

Külföldről érkezett küldeményeknél, ha portósak, 1 centimes, 4 fillérrel kell egyenlőnek lenni.

Ajánlási díj 1 korona.

Hírlapok díja, megjelenésre való tekintet nélkül, de ha legalább negyedévenként megjelennek, belföldön, továbbá Ausztriával, a szerb-horvát-szlóven királysággal s ez által Magyarországon megszállt területtel való forgalomban 250 grammig 10 fillér, 500 gramm súlyig 20 fillér. Hírlapmellékletek díja az egyes példányok minden 25 grammja után 100 darabonként 4 korona. Hírlapkötegek viszontelárúsítóknak belföldi forgalomban 500 grammig 60 fillér, 1 kilogrammig 1 korona 20 fillér, 2 kilogrammig 2 korona 40 fillér, 3 kilogrammig 3 korona 60 fillér, 4 kilogrammig 4 korona 80 fillér, 5 kilogrammig 5 korona. Kötegek bérmentesítése rendes postabélyegekkel történik.

Express-díj úgy belföldi, mint külföldi forgalomban 1 korona 20 fillér.

Táviratok: Közönséges távirat szó-díja belföldi forgalomban 20 fillér, díjminimuma 2 korona. Hírlaptávirat szó-díja 8 fillér. Ausztriába: a szó-díj 30 fillér, díjminimum 2 korona, hírlaptáviratért 10 fillér. Csehországba: a szó-díj 70 fillér, díjminimum 4 korona, hírlaptáviratokért 35 fillér. Németországba: a szó-díj 1 korona, díjminimum 10 korona, hírlaptávirat 50 fillér. Svájcba: szó-díj 6 korona 60 fillér, díjminimum 10 korona. Bérmentesítésre román vagy szükség-bélyegot nem szabad felhasználni, csakis megszállt földi ervényes magyar postabélyegot. Amely hivatalnak ilyen bélyege nincs, amíg ilyet kap, táviratok díjat készpénzben számolja el.

A közönség s levélpóstai küldemények, mint por ósak, kezeltendők s a portó szintén elszámolandó.

Ajánlott levél, ha bélyeg nincs, adó s a bélyeg érkezik, nem vevendő fel.

A táviratok kivétel nélkül, a levélpóstai küldemények pedig alkalmilag cenzura alá esnek.

Cenzorok kijelölése iránt nagyobb hivataloknál a katonai körletparancsnokság intézkedik.

Levélpóstai küldemények be- ragasztandók, azonban a boríték hátsó oldalán a feladó pontos címe és lakása felirandó. Ennek hiányában, mint tértküldemények kezelendők.

Gyapjúkészletek forgalmának szabályozása.

A magyar kormányának a gyapjúkészletek forgalmának szabályozása tárgyában 33-1920. M. E. sz. a. kiadott rendeletei kiterjed az

a) összes nyitott gyapjúkészletekre, tekintet nélkül arra, hogy már lenyírt, vagy csak ezután lenyírando gyapjúról van szó, b) a timár, dog, bór, szücs és mairao gyapjura, ideértve a gyapjas juh és báránybőrökről, valamint irh-król és szücs borból adékokról nyírással vagy más módon leválasztott gyapjút is.

Felhívja a közéletmezési ügyosztály mindazokat, akik a fenti anyagok termelésével, feldolgozásával vagy eladásával foglalkoznak s általában mindazokat, akik ily anyagot birtokában vagy más részére őrlésben tartanak, hogy jelenlegi készleteiket a készletfőigazgató nevének, lakóhelyének, a gyapjú tárolási helyének és a gyapjú nemének pontos megjelölésével a városi tanács közéletmezési ügyosztályánál (Pac-u. 9. l. em.) k. év március hó 26-ig jelentsek be.

Azok, akik vásárlás útján szerzett gyapjút jelentenek be, kötelesek azon árat, melyen az árut beszerették, szintén bejelenteni és számaszerűleg igazolni.

A bejelentett készleteket mindaddig, míg eziránt illetékes intézkedés nem történik, vagy arra külön engedély nem adatik, elszállítani, eladni vagy feldolgozni nem szabad.

A bejelentések elmulasztása a rendelet szerint büntetendő.

Debrecen, 1920. március 16.

Közéletmezési ügyosztály.

Juhász Nagy Sándor elment Debrecenből

Dr. Juhász Nagy Sándor debreceni ügyvéd, aki az országot tönkretűntető Károlyi-kormányának előbb közoktatásügyi államtitkára, később pedig igazságügyi minisztere volt, még mielőtt főlsszabadtó magyar katonáink bevonultak volna városunkba, elment Debrecenből. Hogy hová? Nem tudjuk. Annyit mondanak csak, hogy kelet felé utazott.

A volt forradalmi igazságügyi miniszter — úgy látszik — nem akarta bevárni azt a kormányintézkedést, amely a forradalmi Károlyi-kormány szereplőinek felelősségrevonására fog vonatkozni.

Hogy mi volt a szerepe dr. Juhász Nagy Sándornak, azt mondja el ő a saját szavaival, amelyekkel következőképpen hangzanak:

— Én magam is mindig a forradalom mellett voltam. Talán két héttel előbb, midőn Wekerle még virágjában volt, a képviselőház folyosójának egy kis fülkéjében tervet terjesztettem elő az ott tanácskozó Károlynak és Garami Ernőnek. A terv ez volt: általános sztrájk, százezernyi ember ki az utcákra, Wekerlét, ha kell fegyverrel is kényszeríteni a lemondás aláírására s aztán a birtelen megalakuló néptanács nyomban vegye át a kormányt. (Még akkor a király letételére nem gondoltunk.) Ez a terv akkor kétségtelenül nagyobb nehézségbe ütközött volna. Két hét múlva, a forradalom napján magától ment minden. Wekerlét a képviselőházban nyolcunk-tízünk kiabálása megbuktatta, az utóat megmozdította egy pár lelkes egyetemi hallgató, kik megelőzőleg sokat tanácskoztak velem, mint a párt megbízottjával.

Közszemlén a Hollandiából és Svájcól küldött szeretetadományok. Mint ismeretes, a Hollandi és Svájci vöröskereszt egyesületek segítségével siettek a Magyar vöröskeresztnek s így a fővárosban, mint a nemzeti hadsereg által megszállt városok kórházai szükségletének fedezésére élelmi cikkek, kötszereket küldtek nagyobb mennyiségben. A városunk részére küldött szeretetadományokat a helybeli Vöröskereszt egyet vezetője ma közszemlén teszi a kereskedelmi akadémiában, hol a közönség azokat d. e. 11—12-ig megtekintheti.

Knotty Kovácsné
Kossuth-utca 45. sz.
szabászat és varró iskolájába
a beiratkozás délelőtt 9-től
12-ig, délután 3-tól 6-ig esz-
közzöltenek.

A komarnói csodarabbi kincsei.

Internálták a zsidó papot és kíséretét.

A világháború kitérőse után megkezdődött galiciai invázió során került Debrecenbe Saffrin Jakab a komarnói csodarabbi. Az oroszok verték ki csendes fészkeből a szent férfit, akinek fejedelmi udvartartása volt hazájában Galiciában s ez a nagy kíséret követte a csodapapot Debrecenbe is. Évek óta itt élt Saffrin Jakab, a Hatvan-utca 5. szám alatti ház emeletén. A több szobából álló egész lakosztály állott rendelkezésére. Egész külön zsidó hitközsége volt a házban és templomnak is berendezett ott egy szobát, amelyben híveinek tartott isteni tiszteletet.

A csodarabbi híre messzire eljutott és naponta százával keresték őt fel ügyes-bajos emberek, akik véleményt és tanácsot kértek. Persze ezen kegyes szolgálatot jól megfizették neki hível. Garmadával hordták neki a pénzt, az ezüstöt, aranyat és drágaságokat. A fejedelmi módon élő csodarabbi a rendőrség már több ízben figyelmeztette arra, hogy el kell hagynia Debrecen, de ám eddig mindig volt valami kibuvó arra, hogy maradjon. Ugyancsak nagy számmal tartózkodtak a városban galíciaiak, akiktől lehetetlenség volt megszabadulni, mert a vonathíánnyal és egyéb okokkal egyre tovább huzzák halasztották az elmenetelt.

A debreceni túrhetetlen drágaságnak s a lakásmezériáknak egyrészt kétségkívül ezek az idegenek az okai s itt volt már s legfőbb ideje, hogy a rendőrség a legerélyesebben hajtsa végre eltávolításukat. A debreceni zsidóság maga is helyeselte ezt, mert igen sok bajnak az okozói ezek.

Tegnap délután a rendőrség nagy készültséggel végrehajtott razziaát rendezett a Hatvan-utcában és a szomszédos utcákon, amelyekben tudvalevőleg sok idegen talált menedéket.

Legelső sorban a Hatvan-u. 5. sz. alatti lakó Saffrin Jakab csodarabbi udvarába mentek be a rendőrség emberei és felpakolták úgy őt, mint családját és egész kíséretét, aztán kocsiakra rakták a csodarabbi vagyonát. Egész kincses ház volt az egyik szoba. Telve ezüsttel, arannyal, kővekkel, pénzzel, amelyek a szent ember évek során kapott híveitől. A rendőrségen

tegnap délelőtt a hatóságilag megbízottak vették számba a kincseket.

Három darab másfél és két méter hosszúságn vaspántos ládát bontottak fel, amelyekben rengeteg ezüst és arany-nemű volt.

Találtak a csodarabbi birtokában 800 ezer korona kékpénzt, ékszereműt és briliánt 600 ezer korona értékben, továbbá igazgyöngysorból körülbelül 800 ezer koronányit.

A ládákban előkerült ezüst súlyos másfél métermázsá. Aki tudja, hogy milyen nagy ára van ma az ezüstnek, az csak hamar megállapíthatja azt, hogy mily horribilis összeget tesz ez ki.

A csodarabbi ékszerei és ezüstje olyan tömegű, hogy az összes debreceni ékszerészeknél még békében sem voltak feltalálhatók.

A mai értéket körülbelül tíz millió koronára becsülik.

A galiciai zsidó papot és családját a rendőrség addig is, míg elszállíthatja Debrecenből, az Uranus mozgó helyiségében helyezte el. Vagyonát leltározta s megindul az eljárás annak megállapítására, hogy Saffrin Jakab mennyi értéket hozott magával Galiciából. Kikutatják azt is, hogy Debrecenben való tartózkodása alatt mennyit keresett.

Mindezek kiderítése után a csodarabbi meg fogja a pénzügyigazgatóság adoztatni. Az adót persze azonnal behajtják rajta.

A rendőrség tovább folytatja az eljárást, hogy a rabbi itt tartózkodásának minden részletét kiderítse.

A vagyon leltározása néhány napig is elart, mert minden ezüstöt gramm szerint mérnek le és hivatalosan meg fogják becsülni. A csodarabbi egyébként magánjogi igényeinek képviselével egy debreceni ügyvédet bizott meg.

VERPELETI KISASSZONYOK nagy sikertű egy felvonásos vígjáték — Két koronáért kapható a kiadóhivatalban

Fehérneműek ellenséges legjobban szabásban férfiak részére Frank Edénél megvehető mellett.

ERŐKÉPESZIO a „Kis angyalom” című regény. Három koronáért kapható a kiadóban.

190 galiciait fogtak össze. Internálták őket.

A rendőrség tegnap megtartott nagy razziaja alkalmával tisztító munkát végzett a városban. A Hatvan és mellék-utákban lakó galiciai zsidókat igazolásra szólította fel s egyben elszállította őket a rendőrségre.

Állagnegyedrészenti csapatokban érkeztek meg a galiciaiak, családostól, gyermekesítől a rendőrségre, ahonnan most már nem távozhatnak, mert internálásuk elrendeltetett.

Minthogy a rendőrség fogháza a 190 főből álló idegen befogadására nem elegendő, úgy határoztak, hogy az Uranus mozgóban helyezik el őket.

Itt maradnak addig, míg elszállításukra sor kerül. A galiciai emberek valamennyien láncolatból éltek és hozzájárultak ahhoz, hogy Debrecenben a megélhetési és lakásviszonyok súlyosabbá legyenek.

Nyilatkoznak a debreceni pénzügyezetek.

Válasz a Wilhelms bankfőnök véleményére.

A Debrecenben működő összes pénzügyezetek az alábbi nyilatkozatot közzé tették:

Szükségesnek tartjuk, hogy az Osztrák-Magyar bank debreceni fiókintézte főnökeinek a Debreceni Újság e hó 13-i számában megjelent nyilatkozatának folyamánaképpen a nagy közönséget a következő tényekkel tájékoztassuk.

Természetes és közzismert tény, hogy a pénzügyezetek a nálunk u. n. fehérráti bankjegyek kibocsátása előtt betétképpen vagy más uton befolyt kékpénzt nem őrizték meg pénztárukban, hanem vagy gyűjtőszobákban kihelyezték, vagy pedig pénzügyes egységet kamatozás végett budapesti nagyobb intézetekhez utaltak át.

A már a proletárdiktatúra kikiáltása előtt felszaporodott 200 és 25 koronás bankjegyek tömege pedig pénztárainknál nőtten-nőt, különösen azon idő ői kezdve, amikor az oláhok által imperium alá vett területekről a jegyek kiültattak és azokkal városunk és környéke elárasztott. Míg a nagyözönység a képbankjegyeket a bankoktól elvonta, másrészt pedig pénzügyesleg a pénzügyezeteknél elhelyezni vonakodott, addig a pénzügyezetek kénytelenek voltak az általuk kékpénzben kihelyezett kölcsönöknek fehérráti pénzben való visszafizetését elfogadni, ami a pénzügyezetek kékpénzkészleteinek elüszesését, másrészt pedig fehérráti pénz felhalmozását eredményezte. Ehhez hozzájárult az Osztrák-Magyar bank előforgalmának elmaradása, ma a helybeli bankiok bankjegyllátásának megszüntése, amely körülmények természetes folyamánya lett, hogy a pénzügyezetek a folyton apadó kékpénzkészletüket a legjobb igyekezettel sem pótolhatták, annálkevésbé, mert a Budapesti pénzügyezeteknek Debrecenbe való lehozatalára feltétlen kísérletük eredménytelen volt. A zavart tetézte és a közönség körében pánikszertű ijedelmet elsősorban is az Osztrák-Magyar bank illeti főnökeinek az az eljárása kezdte elő, amellyel a fehérráti pénz a bankok girószámára való elfogadását megtagadta. Jól ismeretes a hatóságok előtt is, hogy a főnök ur e néi tézkedése kényszerítette a pénzügyezeteit arra, hogy működésüket hirtelen át szüntessék le.

A bajon segítő pénzügyezetek elhárították, hogy a fehérráti bankjegyeket összegyűjtik és 2 százalékos költségteljesítés mellett Bors en képbankokra kiadják. E cselet azonban a román tábornok nem engedte meg a bankoknak, de 4 százalék mellett utóbb megis engedélyezte egy con omiumnak, amelytől a pénzügyezetek távol álltak. Ezen a román tábornok által törvényesített váltási díj mellett voltak kénytelenek a pénzügyezetek a mindinkább felszaporodó fehérráti pénz, felülből az Osztrák-Magyar bank kékbán

egyét beszerezni, hogy megfeleljenek a közönség részéről a képzések folyósítása iránt mindgyakrabban és fokozottabban támasztott igényeknek. Természetes, hogy a saját kiadásait felszámításától nem tekinthették el.

Azt amit a Wilhelms főnök ur a bankfiók érdemeül kiemel, hogy t. i. a bankfiók minden levonás nélkül fogadta el a fehérbankjegyeket, — minden pénzintézet mindig megtette. De kérdjük, tudott-e és akart-e gondoskodni a bankfiók arról, hogy a tisztviselők, a rokkantak stb. a fehérpénzben folyósított fizetésüket oly bankjegyekre cserélhessék, amely pénzmekeket egyedül szerzhették be az életük és egészségük fenntartására szükséges életimét? Ha pedig a nagyváradi bankfiók példáját nem követhette, akkor legálább ne akarja bírálni a legjobb szándékú pénzintézeteknek a közönség szolgálata iránti igyekezetét. Neki, a kinek hivatalából kifolyólag a pénzpiac alakulását és eseményeit alaposan ismerni kell, tudomásának kellene arról lenni, hogy a pénzintézetek által a pénzcseréért felszámított váltási díj a bankok tényleges kiadásának felel meg.

Mindzeket jól tudja Wilhelms ur is és éppen azért sajnálattal látjuk, hogy elhangzott nyilatkozatával ő is tápot ad a helyzetet nem ismerő közönség pénzintézet-ellenes hangulatának, holott éppen tőle várjuk, hogy a pénzintézeteket hivataluk teljesítésében támogassa és amugy is nehézségeiket megkönnyítse. Éppen tőle várjuk, hogy erélyes fellépésével igyekezzék fiókjának a központtól megfelelő pénzellátást szerezni, ezzel a megszakadt vérgeringést a pénzügyterületen helyreállítani és ezzel a pénzintézetekre is kinos helyzetnek véget vetni.

Ujdonságok.

Március 15 a debreceni kollégiumban. A debreceni kollégium közös tanári kara impozáns hazafias ünnepélyt tartott a kollégium disztermében március 15-én délután 10 órakor. Az ünnepélyen hivatalos képviselővel vett részt a város, a vármegye Szomjas Gusztáv főispánja, Márk Endre polgármesterrel és Pákozdy Sándor alispánjal éltek s a nemzeti hadsereg tisztjei Seydl alezredessei, továbbá az egyetem, a tábla, a törvényszék, a testvérintézetek stb. A tulzafoltsággal megtelt teremben a főiskolai kántus énekelte mély érzéssel Bartay, Nemzeti imáját, a melyet dr. Baltázár Dezső püspök szép megnyitó imádsága követett. A mult bünein való ószinte bánkodás, az isteni kegyelmben és segedelemben való reménykedés emelte a lelkeket a csillagos ég felé, honnan a meghallgatás hitének bizonyosságával lért meg a haza építésére. A kollégiumi kántus által meghatározott énekelte Himnusz csak mélyebb teite az áhítat hatását. Az ünnepi beszédet dr. Lencz Géza kollégiumi igazgató mondta. A magyar történelmet leszűrt eredményeit foglalta aranykeretbe, hogy tisztán láttassa történelmi hivatásunkat, amelyet nem másképpen, csakis önértünkre támaszkodva, magunkban bizva le-azunk képesek betölteni a jövőben, mint cselekedtük a multban. A nemzeti hadsereg említésekor hatalmas éljenzésben és tapsban tört ki a figyelmesen hallgató közönség. Galánffy Jánosné urnószavalt dr. Kőrösi Kálmán Magyarok imája c. köteteményt nagy hatással. A lelkes ünnepséget a Szózat élenkiése rekesztette be.

A Városi Képtár (Füvészkert-u. 2.) minden vasárnap nyitva van délelőtt 9—12-ig. A Képtárban jeles régi Olasz, Német, földi, Német és Francia mesterek művei, valamint a legkiválóbb Magyar művészek festményei láthatók. A b lépes díjtalan, tárgymutató 20 filléért kapható a ruhatárban.

Az oláhok visszaadták az elkobzott 3 millió leit és dollárt.

Külön vonattal küldték el Debrecenbe.

Az oláhok debreceni tartózkodása alatt történt, hogy a fehérbankjegy becserélő bizottság Budapestre és Bécsbe készült s magával akart vinni szintén három millió koronát érő lei, dollár és egyéb külföldi valutát. Noha akkor az újságok a dolog részleteit nem közölhették, mégis mindenki tudta, hogy a bizottságot besugók beáruzták az oláh katonai rendőrségnek, amely a vonatot Püspökladányban fel-tartóztatta és a benne ülő debreceni polgárokat, bankigazgatókat és tisztviselőket Debrecenbe vissza szállította. Itt aztán a vonat utasai hetekig tartó kálvária után, magas összegű kaució ellenében szabadon bocsájtották, de 3 millió koronát kitévő értéket az oláhok elkobozták.

Az elkobzás rendkívül érzékenyen érintett több intézetet és magán embert. Már teljesen le is mondtak arról, hogy va-

laha viszontlássák a jelentékeny vagyont képviselő öszegeket, míg tegnap egész váratlanul fordulat következett be a dologba.

A Debrecenben járt ántánt misszió intézkedett, hogy az elvett pénzeket vissza adják.

Pénteken az esti órákban jelentették, hogy Nagyváradról egy külön vonat akar be-futni Debrecenbe. A katonai hatóság megadta rá az engedélyt. A vonat Brodier oláh kapitány és Kabescu oláh főhadnagy, továbbá több ántánt bizottsági tiszt kíséretében megérkeztek.

Az oláhok előadták, hogy a három millió leit és egyéb külföldi valutát hozták vissza.

A pénzt a Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókjánál helyezték el egyelőre s a napokban kiosztják azoknak, a kiknek tulajdona volt.

Az oláhok a pénz átadása után elutaztak Debrecenből.

A városi tanács értekezlete. Kedden délelőtt a városi tanács tagjai értekezletre ültek össze, amelyen jegyzőkönyvbe vették, hogy Debrecen város főispánjává a kormány Szomjas Gusztáv kormánybiztost nevezte ki. Megbeszéltek az értekezleten a debreceni kaszárnyák sürgős rendbehozását is.

A Közművelődési Könyvtár ol'vasóterme (Füvészkert-u. 2.) nyitva van köznapon délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig, ünnep és vasárnap délelőtt 10—12-ig. Az olvasóteremben minden 16 éven felüli, mindkét nembeli debreceni lakos díjtalanul használhatja a helybeli és fővárosi napilapokat, folyóiratokat s az értékes kézi könyvtárat.

Még egy sikertelen árverés a Simonffy utcai házra. Ma tartották meg a harmadik árverést a város, Simonffy utca 2. számú bérpalotájára. Az árverésen Vidoni János, Horváth András és Nagy Albert együttesen 1.760.000 kor., Gyarmathy István pedig 1.775.000 korona vételárát ajánlott meg. — Szóval, a harmadik árverés sem sikerült, mert a közgyűlés ilyen árértékűre nem fogja eladni a Simonffy-utcai bérpalotát.

A csendőrségi főfelügyelő Debrecenben. Gróf Csáky Zsigmond csendőrségi főfelügyelő Debrecenbe érkezett.

Ingyen lótrágya. Debrecen város mérnöki hivatalának a hozzájárulásával közhírré teszem, hogy a Vilmos, a 2. honvéd huszár és a mentelepi laktanyákban felgyűlemelt lótrágyát ingyen a gazda közönség rendelkezésére bocsájtom.

A királypárt megszervezése Debrecenben. Az országos royalista párt még a mult esztendő december havában levelet intézett Márk Endre polgármesterhez, hogy indítsa meg az akciót Debrecenben a királypárt megszervezésére. A román megszállás alatt azonban nem lehetett ezt a munkát megkezdni. Mindössze egy kis értekezlet volt és ez az értekezlet Márk Endrét bizta meg a vezetéssel. Most a polgármester a városi tanács elé terjesztette ezt a doigot és a tanács is azon a véleményen van, hogy meg kell indítani az akciót a debreceni királypártnak megszervezése érdekében.

A jóvátételi bizottság a városi muzeumban. Előkelő látogatói voltak tegnap délután a városi muzeumnak, a legelső, a folytonos aggodalmak között töltött egy évi zárvaratás után. A jóvátételi bizottság néhány tagját, akik közt volt Noseda Ened olasz tábornok, vezette a muzeumba Aczél Géza főmérnök. A vendégek meleg érdeklődést mutatva nézték végig a muzeum történelmi és néprajzi osztályát, ahol éppen együtt voltak Lőkövits Arthur muzeum igazgató, Zoltai Lajos és dr. Ecsedi István muzeumőrök.

Ifj. Schaff János tánctermeben a Royában az új táncanfolyam iparos és kereskedő ifjak részére megkezdődött. Beiratásokat még elfogadok. Küön órák bármely időben. Lakásom Csapó u. 61.

Legrosszabb nyakkendőit is ujjá alakítják, Peterfia 53. alatt, udvarban balra.

Bőjti istentisztelet. Az ág. hitv. evang. templomban szerdán délután 5 órakor Uray Sándor ref. lelkész végzi a bőjti istentiszteletet.

A közfélmelés. A debreceni közfélmelési körzet vezetője dr. Hunyadi Imre megérkezett Debrecenbe. A gabonaellátás tekintetében most már ő diszponál. Egyben az ő hivatala intézi a gabonaellátás ügyel során felmerülő kihágási ügyeket, mint pl. készlet eltitkolás.

Öngyilkos asszony. Tegnap délután a Hatvan-utca 70 szám alatti házban öngyilkosság történt. Az egyik lakásban lakott Horváth Jánosné, aki marófogot ivott. Horváthné a mérges folyadéktól eszméletét veszítette. Az öngyilkost beszállították a kózkórházba. Állapota aggasztó. Tettenek oka ismeretlen.

A városi muzeum történelmi és néprajzi osztályát, mellett újra megnyitható lesz, ujjonnan kell rendezni. Ugyanis közvetlenül az oláh megszállás előtűa legértékesebb muzeumi tárgyakat elővigyázatból elrejtették és most azok tisztogatása, a szekrényekbe visszarakása több napi munkát igényel. A muzeum képtári osztálya azonban már vasárnap délelőtt újra megnyílik. (Halysége Egyháztörén, a gazdasági iskola régi épületének emeletén.)

A Halápon fosztogatnak. A városi erdőhivatal bejelentette a tanácsnak, hogy lovas oláhok még el-elátogatnak a Halápra és kirabolják az erdőkezelőség emberét. Így tegnap Rác Mihályt és B. Kovács Lajost fosztották ki. A városi tanács a csendőrséghez fordult, hogy akadályozza meg az oláhok kirándulásait.

Pezsgős üveget vesz Török pezsgógyár.

Szőnyegporoló, hajlékony acél drótból, erős kivételben a szőnyeggel nem rongálja. Kapható a Lämpagári üzletben, Royallal szemben.

1920. El. II. K. 1/1.

Hirdelmény.

Statárium?

A magyar igazságügyminiszter az 1912. évi LXIII. t. cikk 12. §-ának 4. pontjában nyert felhatalmazás alapján 1900—1920. I. M. E. szám alatt kiadott rendeleteivel a magyar belügyminiszterrel és magyar hadügyminiszterrel egyetértve a **rögionbiráskodás** kihirdetését a debreceni törvényszék területére rendelte, e hirdelmény közzéttele után elkövetett következő bűncselekményekre:

1. Hütlenség.
2. Lázadás.
3. Gyilkosság.
4. Szándékos emberölés.
5. Közegészség elleni halál okozásával elkövetett büntető.
6. Rablás.
7. Gyújtogatás.
8. Vízáradás okozásának büntetése.
9. Vaspályákon, távirtdákon, távbeszélőn vagy hajókon elkövetett közveszélyű cselekmények büntetése.

Felhívom a lakosságot, hogy különösen az ily büntetettek elkövetéséről mindenki óvakodjék.

Figyelmeztetem a lakosságot, hogy a polgári bírásoknál alá tartozó minden olyan egyén, aki e hirdelmény megjelentése után a debreceni törvényszék területén a fent megjelölt bűncselekmények bármelyikét elköveti, rögion itélet eljárás alá kerül és

halálal bűnhődik.

Debrecen, 1920. március 13.

Dr. Kesserű Lajos
curiai bíró,
a debreceni törvényszék elnöke.

Allami vizsgálatot a szabadkőművesség intézménye ellen.

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége tegnap választmányi ülést tartott, melyen előterjesztették Lódmázer főjegyző és Kornay számánácsos egyesített indítványát a szabadkőművesség ellen. A Szövetséget felhívja az indítvány, hogy intézze a következő átiratot a Községi Alkalmazottak Szövetségéhez.

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége a szabadkőművességnek Magyarországon destruktív irányban elfajult intézményét az államalkotó keresztény szellemmel összeegyeztethetők nem tartja és így további működését nemzeti veszedelemnek tartja. Ennélfogva szükségesnek véli, hogy a kormány a szabadkőművesség intézményét az ország egész területén katonaságilag megvizsgáltsa és a nemzetrombolásban bűnös intézmények és egyének ellen a legszigorúbb megtorló intézkedéseket haladéktalanul tegye meg.

Színház.

Heti műsor:
Csokonai-színház.

Szerda, bérletszűnet, János vitéz.
Csütörtök, A) bérlet, János vitéz.
Péntek, B) bérlet, János vitéz.
Szombat, C) bérlet, János vitéz.

Vasárnap délután Falurossza, népsz. este, János vitéz.
Vig-színház.

Szerda, Betyárkendője, népszimű.
Csütörtök, Tailun, dráma.
Péntek, Tolvaj, szimű.
Szombat, Király házasság, vigjáték.
Vasárnap délután, Dollárkirály, op. este, Király házasság.

A színházi bizottság ülése. Márk Endre polgármester március 17-re, szerdán délutáni 4 órára ülésre hívta össze a színházi bizottságot a városi tanács tanács-termébe. Az ülésen a Csokonai-színház igazgatására beérkezett 3 pályázatot fogják tárgyalni. A pályázatok a színházi-bizottság javaslataival csütörtökön kerülnek a városi tanács elé.

János vitéz ma bérletszűnetben kerül színre. A gyönyörű magyar daljáték íránt alakuló az érdekjődés.

Király házasság. Tóth Kálmánnak régen nem adott híres magyar történelmi vigjátéka elsőrendű szereposztásban szombaton kerül színre a Vigszínházban. A darabot Bihari Akos rendezi.

Tailun és Tolvaj. A Vig-színház a heti műsorát két értékes repriz tartja. Csütörtökön Tailun dráma és pénteken a Tolvaj kerül színre. Mindkét darabban a társulat drámai erősségei vesznek részt.

Sport.

Birkózás. Fölhívom Gyáry Mihály, Csukás Sándor, Markovics József, Koos János, Somorjai László, Sebők László,

Kállay József, Paulovich Béla pehelysúlyu, Zih B. la, Kiss Jenő, Cabán Nándor, Cseke Károly, Klein Sándor, Affra Bertalan, Cipó Gyula, Bertók István, Kellner Pál, Hadházy Géza könnyű súlyu, Bihari István, Erdey Gyula, Walkovics István, Klein Ferenc közép A) súlyu, Kovács Zsigmond, Németh Ervin, Higyed Imre, Muriny Sándor közép B) súlyu, Kerekes László, Weinreb Dezső, Takács Kálmán nehéz súlyu birkózókat, hogy a Budapesti országos

versenyre, valamint a Kerületi Szövetség áprilisi országos Meghívási versenyére való tekintettel a DTE tréningjén, szerdán 6 órakor okvetlen jelenjen meg. E napon csakis Magyarország bajnokságban résztvevő birkózók trenírozhatnak. Paulovich, kerületi eladó.

DKASE birkózó sz. o. vezetősége felkéri összes birko öjt, hogy a csütörtöki tréningben, délután 6 órakor megjelenni sziveskedjenek.

APRÓ HIRDETESEK.

Hamisfogakat töröttet is vesznek!
József kir. herc.-u 10

Levelézés

25 éves fiatal kereskedő meg-nősülne, oly fiatal leány vagy fiatal özvegyvel, ki őt állásba vagy ön-állásról biztosítsa. Le-veleket tel. és címmel a kiadóba. Minden kaland kizárva. Reményesség jellege alatt. 3454

Ajánlat.

Szemfedők és szemtörzsi, kellek viszonylatok részére juttányos árban kaphatók Nemzeti Szemfedőgyár debreceni telephelyén. Miklóss-utca 29. 3456

Kettőskönyvvitel oktatásra órákat ad nagy gyakorlati rendelkező főkönyvelő. Cím a kiadóban. 3384

Tűzifa akác 5 métermázsra, fel-spóltva, hasaszállítva 390 koronáért beszerezhető. Megrendelhető Propper Jenő tűzifakereskedőnél, Szent Anna 18. 3440

Butorozott szoba kártya cím a kiadó-bivaltalban. 3462

Konvenció majorosnak vagy kocsi-nak ajánlkozom, család-os vagyok, családum fejtehenekket vállal fej-jező és gondozásra, — szonahi belépésre vagy György napra. Értekezni Salástrom-u. 2. sz. 3450

Mindenféle himnusz, felhőnemű javi-tást és stoppolást elvál-lalok Csapó-utca 27. sz. keresztpütel. 3389

Intelligens német leány német tár-salgási órákat ad dél-olotti órákban. Cím a ki-adóban. 3459

Eloszerlem mellék utcán lévő két szobás mellékhelyiségek-vel, disznótartrással bíró lakószoba, a Csapó-utca elejéhez nem nagyon messze eső két szobás, előszobás, konyhás la-kással. Cím a kiadóban. 3405

Csipeke függönyök, terli gallérok, ingek mosását, vasalását vállalom legkényesebb iz-lést kielégitem. Molluz-ter 10. 3426

Bestakerti bor literenként kapható Péntekenél. Kigyó-utca 43. 3429

Konyha berendezések, butorok Bálint József asz-talosnál, Csapó-utca 67. 2891

Megános nő főzéi ajánlkozok nagy úri házhoz. Cím a kiadó-ban. 3444

Egy jó munkás fodrászsegéd azonnali belépésre ajánl-kozok, csak is első rangú üzletbe. Cím a kiadóhi-vatalban. 3432

Női szabó készíti női ruhákat, fehőnemű és fű ruhá-kat, úri házaknál is. Mik-lós-utca 43. 3442

Kereslet.

Aranyat-özüstöt, briliánsat, zálogcédulákat vess, megvásárlásra házhoz is elmegy Steiner Mihály, Széchenyi-u. 19. udvarban

Tűzifát akác és tölgyhasabot ke-reszek megvételre. Propper Jenő, Szent-Anna 18. 3441

Takarítónő keresetük fél 7-ol fél 11 óráig. Ferenc József-ut 49 3439

Egy kerékpárt megvételre ke-reszek. Ugyanott egy kis tizedes mérleg eladó. Al-mády, Péterfi 61. 3438

Tiszteességes asszonyt keresek, ki kenni tud. Szappanos-u. 10. 3448

Cimbalmos keresetük működvelő ze-nekharoz. Értekezni Ifj. Schaff Jánosnál, Csapó-u. 61 3443

Fedélcserépet és horgonyozott fedélle-mezt veszek. Czegléd-u. 8 szám. 3486

Elvezett egy piros bőrtárca, amint Magyar fogorvostól az ügyvelő kamarához men-tem át. Kérem azt a fia-tal embert, aki a lépcsőn feljött s aki biztosan tu-dom felvette, a benne talált címre legalább a listakönyvet és a nyugtá-kat küldje el, 475 korona pénz is volt benne. 3458

Butorozott szobát keres egy helybell keresztyén úri ember. — Cím a kiadóban. 3402

Fiatal leánya kevés munkára bejárónénak felvétetik. — Rákóczy-utca 29. 3457

Fodrász segéd, jó munkás felvé-tetik Szabó Tihánér, — Piac-u. 58. 3452

Trágya kihordásra udvarosok ke-restetnek. Értekezni Pé-terfi 48, földszint, oldal épület, d. u. 2—5-ig. 3455

Benzinmotort dynamóval megvételre ke-res a Terök pezsgőgyár. 3460

Eladás.

Napratorgómag 2 mázsa eladó. Haadnázi-utca 15. 3446

SZEG

mindenféle méretben kapható

Ifj. Losonczi J. cégnél
József kir. herceg-u. 16
Ugyanott takaréktűzhe-lyek is kaphatók.

Álló irásztal, testékes hordó eladók. Cím a kiadóhi-va-talban.

Hungária kávéházban mosték van eladó. 3433

Eladó egy poltoros sifon. Te-lek-utca 47. sz. utcai lakásban. 3434

Eladó egy verostarka fejtehen Darabos-utca 53. 3463

Eladó nagyon szép grenadin al-kalmi ruha és debreceni bélyegsorozatok. Arany János 12. 3443

Asztalos szerszámok, egy gyalu-paddal eladó. Külsővársár-tór 16. keléspince. 3269

Eladó egy darab 7 hónapos ma-lac. Eötvös-utca 79. 3435

Egy javított sertés eladó. Da-rabos 63. 3455

Egy 14 hónapos szép vizsla eladó. Darabos-utca 44. szám. 3451

Tetőcserep 500 darab olcsón eladó. Hatvan-utca 31. 3461

Eladó egy 4-5 H. P. benzín Stabil motor és egy 2 és fél H. P. 2 ütemű ben-zín Stabil motor s egy jó karban lévő motor-kerékpár. Ugyanott man-donemű benzín motorok és motoros gazdasági gé-pek és autók javítását és autógumi vulkanizá-lását vállaljuk. Várday testvérek, autó garázs és javító műhely. Piac-u. 42. 3445

Eladó 1 hájzszoba berendezés. Piac-u. 42., hátul az ud-varban. 3446

Eladó egy berendezett villany leiszerezés. Lorántfy-u. 12. sz., hátul az udvar-ban. 3444

Hizóknek és lenyészokóknak al-kalmas nagyobb sorlégek eladók. Széchenyikert, Ist-ván-ut 24. 3445

Eladó c'c'ón ócska foszni desz-kák, kecselések, dráji-cok és vaslapátok. Szé-chenyi ut 14. 3441

Karikahajós varróg eladó. Ugyanott egy tanulóleány felvéte-lik. Varga 22. 3442

Egy egészen új menyasszonyi fátyol, koszoru és ruha, mirtusz ócska árban el-adó. Eötvös u. 70. 3447

Meghívó.

A Földesi Gazdasági Bank Részvénytársaság, Földes VIII. évi rendes közgyűlését

1919. május hó 4-én, délután 2 órakor tartja az intézet helyiségében, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatósági jelentés, az üzleti számadatok bemutatása az 1917. évről a nyereség hova fordítása iránti javaslattal.
  2. Felügyelő-bizottság jelentése.
  3. Választások.
  4. Netaláni indítványok.
- Földes, 1919. április hó 13-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Mérleg-számla

VAGYON.	1918. d. december hó 31. én.	TEHER.	
Értékvesztés	6355 29	Részvénytőke	60000 —
Válto	185144 —	Tartalékalap	10400 —
Értékpapír	33143 —	Betét	77132 48
Berendezés	1400 —	Folyószámla	9077 87
Armenéi kamat egyenleg	2366 99	Visszeszámitolás	40100 —
		Osztalék	431 —
		1917 évi nyereség	468 64
		1918 évi nyereség	799 29
	198409 28		1247 97
			198409 28

Veszteség-nyereség-számla

VESZTESÉG.	1918. december hó 31. én.	NYERESÉG.	
Betét kamat	3466 03	Nyereség áthozat	468 64
Folyószámla kamat	2163 54	Váltókamat	11332 84
Visszeszámitolási kamat	1140 93	Értékpapír kamat	1930 84
Adó	830 16	Jutalék	1219 70
Tőkekamat adó	346 59		
Tiszti fizetés	4586 60		
Lakbér	200 —		
Költség	1468 24		
1917. évi nyereség	468 64		
1918. évi nyereség	799 29		
	14972 02		14972 02

Földes, 1918. december hó 31. én.

DOMOKOS BÁLINT pénztárnok. GY. KARACS IMRE igazgató. THASSY MIKLÓS főkönyvelő.
Domokos Bálint, Gál Zsigmond, Szabó Géza, Rácz Ferenc, Sági Albert.
A felügyelő-bizottság: Farkas Albert, Domokos Géza, Sinigla József.